

Роман О. Кулинич, Антон А. Тарасов

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ АВТОДОРОЖНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В ЕКОНОМІЧНІЙ НАУЦІ

Автодорожня інфраструктура належить до базових елементів транспортної системи та виконує роль суспільного капіталу, який формує умови мобільності, просторової інтеграції, безпеки та конкурентоспроможності територій. У межах економічної науки її доцільно трактувати не лише як сукупність інженерних об'єктів (дороги, мости, розв'язки, елементи організації руху, засоби безпеки), а і як інвестиційний актив, що генерує зовнішні ефекти й суспільні вигоди у формі зниження логістичних і транзакційних витрат, підвищення доступності ринків праці та послуг, скорочення втрат часу та зменшення аварійності. Метою дослідження є узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності автодорожньої інфраструктури та систематизація її ключових дефініцій для подальших економічних оцінок. Методологічно використано оглядово-аналітичний підхід із порівнянням тлумачних, статистичних і нормативних визначень та синтезом робочого поняття, придатного для економічного аналізу, програмування публічних інвестицій і оцінювання результативності. Показано, що в нормативно-правовому полі України поняття «транспортна інфраструктура»/«автодорожня інфраструктура» переважно не визначене прямо, а розкривається фрагментарно через перелік об'єктів і категорію «інженерно-транспортна інфраструктура», що ускладнює порівнянність підходів та індикаторів. Обґрунтовано багатовимірну інтерпретацію автодорожньої інфраструктури (функціональну, структурну, технічну, економічну, безпекову, екологічну, соціальну) та запропоновано структурований перелік її компонентів за логікою життєвого циклу. Результатом є уточнене робоче визначення автодорожньої інфраструктури як сукупності дорожніх та інженерних об'єктів, сервісних і організаційно-інформаційних систем, що забезпечують надання транспортної послуги автомобільного сполучення та формують суспільні вигоди, а також окреслення напрямів операціоналізації поняття через показники мережі, функціонування, технічного стану, безпеки, доступності та екологічних ефектів.

Ключові слова: автодорожня інфраструктура; транспортна інфраструктура; економіка транспорту; транзакційні витрати; публічні інвестиції; теоретичні підходи.